pH рубцовага змесціва складае ў сярэднім 5,8±0,3. Пры нейтралізацыі кіслага pH асяроддзя хворых жывёл важным з′яўляецца аб'ём слінаўтварэння і pH сліны. У хворых жывёл pH сліны склаў 8,3±0,5. Пры хранічнай форме ацыдозу на фоне адсутнасці актыўнага механарэцэптарнага дзеяння ў рубцы адзначаецца памяншэнне частаты і працягласці жвачкі, парушэнне маторнай функцыі і адрыжкі, што ў комплексе прыводзіць да рэфлекторнага памяншэння аддзялення сліны. Аднак у пачатковы перыяд хваробы арганізм жывёлы актыўнай сакрэцыяй сліны імкнецца да кампенсацыі парушанай кіслотна-шчолачнай раўнавагі шляхам значнага павелічэння канцэнтрацыі ў сліне натрыя і калія. Але гэтая ахоўна-прыстасавальная рэакцыя неўзабаве перастае функцыянаваць, так як малочная кіслата, якая пападае ў кроў, спрыяе інтэнсіўнаму вывядзенню іенаў натрыя і калія праз ныркі і буферныя ўласцівасці сліны зніжаюцца.

Такім чынам, усе пералічаныя фактары вядуць да зніжэння велічыні pH змесціва рубца, што прыводзіць да змены якаснага і колькаснага складу мікраарганізмаў. У ім пачынаюць пераважаць грамдадатныя малочнакіслыя мікраарганізмы, што прыводзіць да змены складу і суадносін ЛТК. Усе вышэй пералічаныя фактары прыводзяць да развіцця хранічнага руменіту і кампенсаванага ацыдозу ў арганізме.

ЛІТАРАТУРА

1. Багатка, Л. М. Хранічны малочнакіслы руменіт пры інтэнсіўным адкорме маладняку буйной рагатай жывёлы: аўтарэф. дыс. … канд. вет. навук: 16.00.01 / Л. М. Багатка; Украінская ордэна Працоўнага Чырвонага Сцяга сельскагаспадарчая акадэмія. – Кіеў, 1992. – 22 с.
2. Калюжны, І. І. Ацыдоз рубца буйной рагатай жывёлы: аўтарэф. дыс. … докт. вет. навук: 16.00.01 / І. І. Калюжны; Усерасійскі навукова-даследчы ветэрынарны ін-т паталогіі, фармакалогіі і тэрапіі. – Варонеж, 1996. – 49 с.
3. Курдека, А Як папярэдзіць хранічны ацыдоз рубца? / А. Курдека, А Мацыновіч, А. Бялко // Беларуская сельская гаспадарка. – 2017. – № 5 (181). – С. 62-65.

УДК 619:616.152.112-07:636.22/.28

ДЫЯГНОСТЫКА ХРАНІЧНАГА АЦЫДОЗУ Ў КАРОЎ

Туміловіч Г. А., Воранаў Дз. У.

УА «Гродзенскі дзяржаўны аграрны ўніверсітэт»
г. Гродна, Рэспубліка Беларусь

Хранічны ацыдоз рубца часта называюць прафесійнай хваробай высокапрадуктыўных кароў. Галоўная прычына – гэта памылкі тэхналагічнага характару, у першую чаргу няправільнае кармленне высокапрадуктыўных жывёл [1, 2].

РЕПОЗИТОРИЙ ГГАУ

Хранічны ацыдоз, па сутнасці, класічнае фонавае захворванне, якое масава распаўсюджваецца, працякае субклінічна і выклікае шматлікія хваробы або ўскладняе іх развіццё. Клінічная карціна хваробы характарызуецца адсутнасцю патагнаманічных прыкмет і таму пастаноўка дыягназу, асабліва ў вытворчых умовах, выклікае цяжкасці [2].

Мэта даследавання – вызначыць характэрныя клінічныя прыкметы і метады ранняй дыягностыкі хранічнага ацыдозу ў высокапрадуктыўных кароў.

Для своечасовай дыягностыкі хранічнага ацыдозу перадстраўніка высокапрадуктыўных кароў неабходна весці сістэмны маніторынг у рамках дыспансерных абследаванняў малочных статкаў не радзей двух разоў у год. Пры гэтым асаблівую ўвагу трэба надаваць выяўленню характэрных для хранічнага ацыдозу групавых сімптомаў і прагназаванню ўскладненняў на раннім этапе развіцця хваробы [2].

Для гэтага захворвання на ранніх этапах характэрны: высокая выбракоўка кароў асноўнага статку з пікам выбракоўкі ў першыя 60 дзён лактацыі; зніжэнне рэпрадуктыўнай функцыі ў кароў, нараджэнне слабога, малажыццяздольнага маладняку (захворванне цялят у першыя 2-3 тыдні жыцця дасягае 100%); без прычыннае ваганне прадуктыўнасці, зніжэнне тлушчамалочнасці; змяненне харчовых паводзінаў кароў (зніжэнне апетыту, перабіранне корму); зніжэнне індэкса жвачкі статку (уяўляе сабой працэнт жывёл, якія знаходзяцца на адпачынку, і ў якіх назіраецца жвачка) менш за 60%; прыкметы масавага парушэння стрававання (недастатковая жвачка, атаніі і гіпатаніі перадстраўніка, змяненне структуры і кансістэнцыі фекаліяў, наяўнасць у фекаліях неперавараных часціц корму); высокая ступень другаснага захворвання з указаннем адсотка захворвання (атаніі, гіпатаніі перадстраўніка, кетоз, хранічны і некратычны руменіт, энтэрыт і інш.).

Дыягностыку неабходна праводзіць комплексна, улічваючы склад рацыёну, клінічныя прыкметы хваробы, дадзеныя біяхімічнага і мікрабіялагічнага даследавання змесціва рубца.

Аналізуючы рацыёны, асаблівую ўвагу неабходна звяртаць на змест і суадносіны ў іх асобных вугляводаў (крухмалу, цукру, клятчаткі). Утрыманне клятчаткі ў 1 кг сухога рэчыва ніжэй 140 г і крухмалу – вышэй за 200 г, суадносіны кіслотных і шчолачных эквівалентаў корму вышэй адзінкі з'яўляюцца паказчыкамі, якія дазваляюць прагназаваць развіццё захворвання.

Хранічная форма ацыдозу рэгіструецца пры сіласна-сянажным тыпе кармлення высокапрадуктыўных кароў з ужываннем значнага аб'ёму канцэнтратаў. Дыягностыку яе ажыццяўлялі па сукупнасці змяненняў

РЕПОЗИТОРИЙ ГГАУ

рубцовага стрававання. Асноўным крытэрыем з'яўляецца велічыня вадароднага паказчыка (pH) змесціва рубца. Вызначэнне pH рубцовага змесціва лічыцца аб'ектыўным лабараторным тэстам, які пацвярджае дыягназ. Гэта даследаванне патрабуе пэўных навыкаў, наяўнасці інструменту, абсталявання і шматразовага атрымання змесціва рубца шляхам пастаноўкі зонда з вакуумнай сістэмай адбору або руменацэнтэзу каўдавентральнага мяшка ў вобласці левай галоднай ямкі. Перыядычнасць адбору матэрыялу залежыць ад шматлікіх фактараў, перш за ўсё ад тэхналогіі скармлівання кармоў, перыядычнасці кармлення і спосабаў кармлення канцэнтратамі. У жывёл з хранічнай формай ацыдозу pH вагаецца ў межах 5,5-6,0 пры норме 6,6-7,5. Пры хранічным ацыдозе ў рубцовым змесціве хворых жывёл адзначаецца павелічэнне малочнай кіслаты да 1,12±0,3 ммоль/л, пры норме ў здаровых – 0,47±0,2 ммоль/л, і адзначаецца павышэнне сінтэзу лятучых тлустых кіслот, колькасць якіх у хворых жывёл склала 123,2±0,4 ммоль/л, а ў здаровых жывёл – 79,7±0,3 ммоль/л.

Інфарматыўнымі з'яўляюцца паказчыкі, якія характарызуюць мікра-біялагічныя працэсы ў рубцы. Пры субклінічнай форме развіцця хранічнага ацыдозу адзначаецца: зніжэнне колькасці інфузорый у змесціве да 155-430 тыс. у 1 мл супраць 385-1000 тыс. у здаровых жывёл; павелічэнне рэдуктазнай пробы ў хворых жывёл да 55,9±1,0 мін., у здаровых жывёл – 21,3±0,9 мін; змяняюцца суадносіны паміж грамдадатнымі і грамадмоўнымі мікраарганізмамі, у хворых жывёл дадзены паказчык складае 0,92±0,06, а ў здаровых – 0,22±0,02.

Такім чынам, хранічны ацыдоз рубца – масавае захворванне, абумоўленае асаблівасцямі тэхналогіі атрымання малака. Развіццё захворвання патрабуе адмысловых метадаў і сродкаў дыягностыкі, лячэння і прафілактыкі, а таксама шэрагу гаспадарчых рашэнняў.

ЛІТАРАТУРА

1. Малашка, В. В. Ацыдоз жывёл / В. В. Малашка // Ветэрынарная справа, 2014. – № 1 (31). – 23-30.
2. Курдзека, А Як папярэдзіць хранічны ацыдоз рубца? / А. Курдзека, А Мацыновіч, А. Бялко // Беларуская сельская гаспадарка. – 2017. – № 5 (181). – С. 62-65.

РЕПОЗИТОРИЙ ГГАУ